

ADAM DEPTA, IWONA STANIEC

**Katedra Zarządzania
Politechnika Łódzka**

WYBRANE ASPEKTY JAKOŚCI ŻYCIA I PLANY ZAWODOWE STUDENTÓW KIERUNKU ZARZĄDZANIE

Opiniodawca: **dr hab. Szymon Cyfert, prof. UEP**

W turbulentnym otoczeniu społecznym i gospodarczym badania jakości życia i planów zawodowych studentów są bardzo istotnym elementem. Bada się jakość życia przede wszystkim w stosunku do obiektywnych czynników – nie tylko materialnych, ekonomicznych, ale także biorąc po uwagę obecny stan i perspektywy na przyszłość. Celem prezentowanej pracy jest zidentyfikowanie wpływu wybranych czynników na jakość życia oraz plany zawodowe badanych studentów.

1. Wprowadzenie – jakość życia

Jakość życia jest to poziom satysfakcji człowieka (czy też społeczeństwa) z całej swojej egzystencji, jest ona zatem sumą indywidualnego lub zbiorowego odczucia istniejących warunków oraz jednocześnie ich oceną. Jakość życia jest pojęciem, bardzo popularnym na całym świecie, dzięki swej kompleksowości, interdyscyplinarności, jak i niedookreśloności.

Termin „jakość życia” postrzegany jest wielorako, ze względu na to, że ma wiele wymiarów, takich jak: filozoficzny, społeczny, medyczny, ekonomiczny, kulturowy itp. Bez względu na sposób pojmowania tego terminu, wiodącą kwestią jest optymalna jakość życia człowieka. Znajduje to odzwierciedlenie w nauce, ponieważ wśród wielu jej celów wymieniana jest dbałość o jakość życia [2, s. 5]. Podstawowym zadaniem zarówno w obszarze teorii, jak i praktyki naukowej, jest dążenie do podwyższania jakości wszystkich wymiarów życia człowieka.

Kategoria jakości życia uwzględnia zarówno subiektywną, jak i obiektywną ocenę stopnia zadowolenia z życia. Jakość życia w ujęciu obiektywnym jest cechą rzeczywistości społecznej, niezależną od jej postrzegania i wartościowania przez ludzi [8, s. 41-44]. Istotę jakości życia determinują obiektywne warunki

życia człowieka, atrybuty świata przyrody, przedmiotów i kultury oraz obiektywnie oceniane przez człowieka czynniki związane z poziomem życia, czy pozycją społeczną. Do obiektywnych wyznaczników należy również struktura ludzkiego organizmu i poziom funkcjonowania jego biologicznych układów, czyli zdrowie [9, s. 110-117]. Warto również wymienić tu definicję, zgodnie z którą jakość życia to: „ogół tych dóbr, usług, sytuacji oraz stanów, które stanowią o treści ludzkiego życia” [6, s. 27-31], której istotą jest statystyczny pomiar wartości cech (np. dochodu, wykształcenia, liczby dzieci) lub tworzenie na ich podstawie wskaźników opisujących jakość życia. Ponadto określa się również funkcje preferencji, które są odzwierciedleniem przyjętego systemu wartości lub wzorców porównawczych oraz tworzy miary syntetyczne lub subsyntetyczne, które dotyczą określonych podzbiorów. Obiektywne spojrzenie na jakość życia charakteryzuje przedstawiciele statystyki i nauk ekonomicznych [3, s. 9-20, 4, s. 48-76].

W ujęciu subiektywnym jakość życia, jest wyznaczana poprzez zadowolenie, jakie czerpią ludzie z własnego życia i z warunków, w jakich żyją [8, s. 41-44]. Jest wynikiem wewnętrznych procesów wartościowania różnych sfer życia i jego całości. A zatem jest kategorią poznawczo-przeżyciową (emocjonalną), a podmiot jest najważniejszym, często jedynym źródłem danych na podstawie, których wnioskuje się o poziomie jakości życia [9, s. 110-117]. Odzwierciedla to dobrze następującą definicję: „jakość życia to odczucie dobrobytu przez jednostkę, jej zadowolenie lub niezadowolenie z życia” [6, s. 27-31]. Taki punkt widzenia jest charakterystyczny dla przedstawicieli socjologii i psychologii, którzy dla określenia tego pojęcia używają terminów bliskoznacznych, tj. poziom zadowolenia, satysfakcji czy optymizmu, będących próbą oszacowania bardzo złożonej kategorii poziomu szczęścia. Podstawą do powyższego podziału jest opisowa jakość życia [3, s. 9-20, 4, s. 48-76].

Obiektywne warunki nie wyznaczają jednoznacznie poczucia zadowolenia z życia [5].

2. Plany zawodowe

Osoby podejmujące pracę zawodową, aby nie były sfrustrowane powinny mieć sformułowane plany i cele zawodowe oraz zidentyfikowane w stosunku do nich oczekiwania i wymagania, gdyż to wpływa na podejmowane przez nich kroki w kierunku zdobywania wiedzy i umiejętności oraz budowania własnych kompetencji. Prowadzone przez polskie uczelnie od niedawna badania losów absolwentów podkreślają, że aż połowa studentów na ostatnim roku deklaruje brak wyznaczenia sobie ścieżki kariery zawodowej. Wydaje się zatem, że konieczny jest nacisk na uświadamianie studentom wagi planowania swojej kariery.

Z punktu widzenia turbulentnie zmieniającego się rynku pracy, poznanie oraz sprecyzowanie planów zawodowych studentów wydaje się być bardzo ważne. Zwłaszcza, gdy wyniki badań będą służyły poprawie jakości kształcenia przyszłych pracowników. Obecnie pracodawcy i absolwenci sugerują, że dysponują ogólną wiedzą, ale brak im wiedzy dotyczącej szeroko pojmowanego rachunku ekonomicznego i umiejętności miękkich [10, s. 67]. Warto przypomnieć, że świat boryka się z falą rosnącego bezrobocia. W Unii Europejskiej czas pomiędzy ukończeniem studiów a rozpoczęciem pracy wynosi średnio trzy miesiące, a w Polsce aż dwa lata. Poza tym 60% polskich absolwentów nie pracuje w wyuczonym zawodzie [7].

Sytuacja na rynku pracy wymusza nierzadko konieczność weryfikacji swoich planów zawodowych. Zasadne wydaje się być otwartym i skłonym do samouczenia się. Z codziennie publikowanych badań¹ wynika, że studenci częściej widzą się w roli pracowników niż pracodawców. Mówiąc o swoich planach zawodowych na przyszłość badani absolwenci są najbardziej zainteresowani uzyskaniem zatrudnienia na zasadach umowy o pracę. Należy również zwrócić uwagę, że studenci poszukują częściej praktycznych doświadczeń, niż teoretycznej wiedzy, jaką oferują polskie uczelnie.

3. Metodyka i opis realizacji badania

Badaniem została objęta populacja studentów ostatniego roku studiów magisterskich, kierunku Zarządzanie na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym. Niestety nie udało się osiągnąć reprezentatywności wyników, z założenia miało to być badanie pełne, ale nie wszyscy studenci wyrazili zgodę na udział i nie do wszystkich udało się dotrzeć. Badanie zostało przeprowadzone po uzyskaniu zgody ze strony władz wydziału, a realizowane było w okresie od początku do końca grudnia 2012. Ostatecznie badaniem objęto 41 studentów. Badanie przeprowadzono metodą ilościową, za pomocą techniki ankiety audytoryjnej, która polega na rozdaniu kwestionariuszy grupie respondentów, zebranych w tym samym czasie i w tym samym miejscu [1, s. 282]. Ankieta audytoryjna według opracowań teoretycznych jest zwykle wykorzystywana w badaniach środowisk, grup skoncentrowanych w jednym, określonym miejscu w sposób naturalny, czyli np. uczniowie, studenci, pracownicy danej firmy. Respondent samodzielnie wypełnia kwestionariusz. Prowadzący badanie w takiej sytuacji nie przeprowadzał wywiadu osobiście z każdym respondentem, ani nie odczytywał

¹ Przytoczono wyniki przedstawione w Raporcie z badań ilościowych „Potencjał do rozwoju przedsiębiorczości wśród studentów ostatnich lat studiów województwa pomorskiego” realizowanych dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego Gdańsk 2010.

pytań, a jedynie ograniczał się do podania celu prowadzonych badań i ewentualnie tłumaczył, jak kwestionariusz należy wypełnić. Wypełnienie kwestionariusza zajmowało studentom około 10 minut.

Po zakodowaniu pytań otwartych i wprowadzeniu danych do bazy, analizę danych przeprowadzono z wykorzystaniem komputerowego pakietu do obliczeń statystycznych PASW Statistics2. Na podstawie uzyskanych w badaniu wyników liczbowych, czy jakościowych przeprowadzone zostało frekwencjonowanie rozkładów odpowiedzi wraz z tabulacją wszystkich wyników. Dla wybranych zmiennych skonstruowano tabele krzyżowe w celu prezentacji zidentyfikowanych zależności.

4. Analiza wyników badania

Badanie przeprowadzono na Wydziale Organizacji i Zarządzania Politechniki Łódzkiej wśród 41 studentów studiów magisterskich kierunku Zarządzanie. W badaniu wzięło udział: 29 kobiet i 12 mężczyzn. Wśród badanych było 30 studentów stanu wolnego. Tylko pięcioro badanych posiadało jedno dziecko. Wśród badanych dodatkowe fakultety nie cieszą się zbyt dużą popularnością, bo tylko 2 osoby studiuje dodatkowy kierunek. Najwięcej (20-stu) badanych studentów mieszka wspólnie z rodzicami, 11-tu mieszka we własnym mieszkaniu, 6-ciu w akademiku, a 4 osoby mieszkają w wynajętym pokoju/mieszkaniu. Warto zwrócić uwagę, że 14 respondentów pracuje na etacie, 10 pracuje dorywczo a 17 nie pracuje w ogóle. Stosując współczynnik T-Czuprowa, poniżej w tabeli krzyżowej zaprezentowano status zawodowy w zależności od formy studiowania.

Tabela 1. Status zawodowy a forma studiów

		Status zawodowy			Ogółem
		niepracujący	pracujący dorywczo	pracujący etatowo	
Forma studiów	niestacjonarne	3	4	13	20
	stacjonarne	11	9	1	21
Ogółem		14	13	14	77

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Obliczony współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,54, co oznacza istotną zależność między statusem zawodowym studentów a formą studiów. Z przedstawionych danych wynika, że studenci studiów niestacjonarnych najczęściej pracują na etacie, natomiast studenci studiów stacjonarnych najczęściej nie pracują.

W tabeli 2 zaprezentowano plany zawodowe studentów po ukończeniu kształcenia z uwzględnieniem obecnego statusu zawodowego.

Tabela 2. Plany zawodowe po ukończeniu kształcenia a status zawodowy

	KN	KN, KP	KP	P	P, KN	Nie mam planów	Wychowywać dziecko	Ogółem
Niepracujący	2	-	1	9	1	1	-	14
Pracujący Dorywczo	-	-	-	11	1	1	-	13
Pracujący Etatowo	4	1	-	5	1	2	1	14
Ogółem	6	1	1	25	3	4	1	41

Oznaczenia w tabeli:

KN – kontynuacja nauki;

KN, KP – kontynuacja nauki, kontynuacja pracy;

KP – kontynuacja pracy;

P – praca;

P, KN – praca, kontynuacja nauki.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Najczęściej badani po skończeniu studiów planują podjąć pracę lub kontynuować obecną. Kontynuując pracę oczekują na awans. 1/4 badanych deklaruje kontynuację nauki, czyli chce zgodnie z oczekiwaniami rynku aktualizować swoją wiedzę i umiejętności. Niepokojący jest fakt, że czterech badanych stwierdza, że nie ma planów na przyszłość.

Studenci podkreślają, że mają brak silnej woli do nauki, ale 24 z nich podkreśla, że ma wyrzuty sumienia z powodu własnego lenistwa. 25 badanych podkreśla, że najważniejsze w ich życiu jest nieustannie rozwijanie się i doskonalenie, choć wcześniejsze stwierdzenie o braku silnej woli do nauki jest tego zaprzeczeniem. Najbardziej cenioną cechą przez 31 respondentów jest szacunek dla drugiego człowieka. 34 badanych podkreśla, że chętnie pomoże komuś w pracy o ile o to poprosi. 35 badanych podkreśla, że nie będzie nadużywać alkoholu w pracy. W pierwszej kolejności w życiu 16 studentów kieruje się bardziej na wartości duchowe niż materialne.

Najwięcej badanych (29) uważa umiejętność wysłuchiwanie, szacunek do samopoczucia, zdania i zasad drugiej osoby za najbardziej znaczące dla trwałości związku partnerskiego. 28 badanych podkreśla, że ich sukcesom w przyszłej pracy zawodowej będzie sprzyjać wiedza, umiejętność i sprawność.

Najwięcej (15 respondentów) twierdzi, że ma ponad 3 godziny wolnego czasu dziennie do swojej dyspozycji, najmniej (4 respondentów) poniżej 1 godziny, a od 2 do 3 godzin – 9 badanych, od 1 do 2 godzin – 13 badanych (porównaj rys. 1).

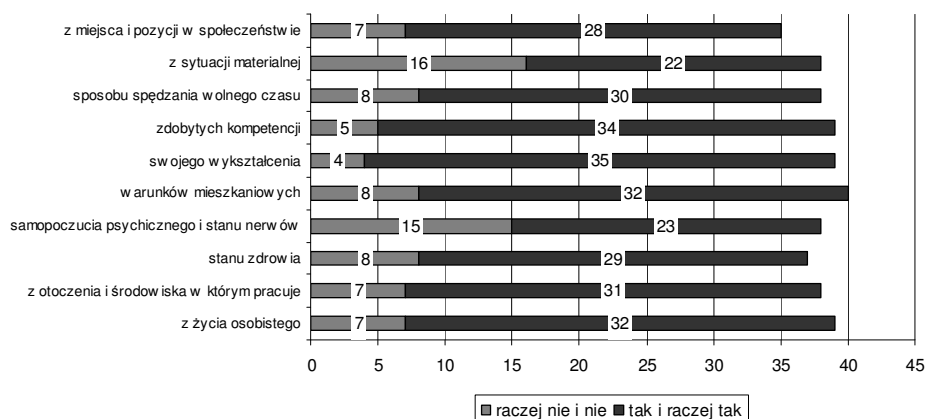

Rys. 1. Dzienny czas wolny do dyspozycji studentów
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W zakresie spędzania wolnego czasu, 38 badanych często korzysta z Internetu, 24 badanych sporadycznie zajmują się sportem i turystyką, a 27 badanych nigdy nie modeluje i konstruuje.

18 badanych twierdzi, że ma wysokie poczucie zadowolenia z aktualnego stanu swojego życia i aż 19 studentów twierdzi, że obecne życie w naszym kraju na co dzień jest raczej trudne. Ciekawa jest perspektywa z której respondenci postrzegają trudności codziennego życia w naszym kraju, ale wymaga to dodatkowych pogłębionych badań.

Jeżeli chodzi o zadowolenie z wybranych dziedzin swojego życia, to 35 respondentów zadowolonych jest ze swojego wykształcenia (pojawiały się odpowiedzi tak i raczej tak), a 16 badanych nie jest zadowolonych ze swojej sytuacji materialnej (pojawiały się odpowiedzi raczej nie i nie). Szczegółowe dane przedstawiono na rys. 2.

Rys. 2. Zadowolenie studentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

22 ankietowanych stwierdza, że są przygotowani do pracy zawodowej (bardziej tak niż nie). Ponadto 36 studentów podkreśla, że ich kompetencje w ciągu ostatnich dwóch lat znacznie się poprawiły.

Dominującą oceną dla obecnej jakości życia w 5-cio stopniowej skali Likerta było 3 (uzyskało 19 wskazań na 40 – jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie).

W kolejnym kroku badań wykorzystując współczynnik T-Czuprowa i tabele krzyżowe starano się pokazać jakie czynniki wpływają na ocenę jakości życia studentów.

Tabela 3. Obecna jakość życia a czas wolny do dyspozycji

		Obecna jakość życia				Ogółem
		2	3	4	5	
Czas wolny dziennie do dyspozycji	od 1 do 2 godzin	-	5	7	1	13
	od 2 do 3 godzin	1	3	3	1	8
	ponad 3 godziny	-	9	6	-	15
	poniżej 1 godziny	-	2	2	-	4
Ogółem		1	19	18	2	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,25, co oznacza słabą zależność między obecną jakością życia, a czasem wolnym studentów. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów wpływ ich dzienny czas wolny.

Tabela 4. Obecna jakość życia a wykonywanie wszystkiego na ostatnią chwilę

		Obecna jakość życia				Ogółem
		2	3	4	5	
Wszystko robię na ostatnią chwilę	nie	-	10	12	1	23
	tak	1	9	6	1	17
Ogółem		1	19	18	2	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,18, co oznacza słabą zależność między obecną jakością życia a wykonywaniem wszystkiego na ostatnią chwilę. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów nie wpływa wykonywanie wszystkiego na ostatnią chwilę.

Tabela 5. Obecna jakość życia a trudność w zabieraniu się do nauki

		Obecna jakość życia				Ogółem
		2	3	4	5	
Trudność w zabieraniu się do nauki	nie	-	8	9	1	18
	tak	1	11	9	1	22
Ogółem		1	19	18	2	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,13 co oznacza słabą zależność między obecną jakością życia a trudnością w zabieraniu się do nauki. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów nie wpływa trudność w zabieraniu się do nauki.

Tabela 6. Obecna jakość życia a niemożność zmuszenia się do nauki

		Obecna jakość życia				Ogółem
		2	3	4	5	
Nie umiem się zmusić do nauki, nawet gdy nic innego nie mam do zrobienia	nie	1	16	17	1	35
	tak	-	3	1	1	5
Ogółem		1	19	18	2	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,23 co oznacza słabą zależność między obecną jakością życia a niemożnością zmuszenia się do nauki. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów wpływa niemożność zmuszenia się do nauki.

Tabela 7. Obecna jakość życia a wyrzuty sumienia z powodu lenistwa

		Obecna jakość życia				Ogółem
		2	3	4	5	
Mam wyrzuty sumienia z powodu mojego lenistwa	nie	-	8	8	1	17
	tak	1	11	10	1	23
Ogółem		1	19	18	2	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,11 co oznacza słabą zależność między obecną jakością życia a wyrzutami sumienia z powodu lenistwa. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów nie wpływają wyrzuty sumienia z powodu lenistwa.

Tabela 8. Obecna jakość życia a zajmowanie się innymi sprawami w czasie przeznaczonym na naukę

		Obecna jakość życia				Ogółem
		2	3	4	5	
W czasie, który przeznaczam sobie na naukę, zajmuję się innymi sprawami	nie	-	6	13	1	20
	tak	1	13	5	1	20
Ogółem		1	19	18	2	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,32 co oznacza słabą zależność między obecną jakością życia a zajmowaniem się innymi sprawami w czasie przeznaczonym na naukę. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów wpływa zajmowanie się innymi sprawami w czasie przeznaczonym na naukę.

Tabela 9. Obecna jakość życia a aktualny stan zadowolenia ze swojego życia

		Obecna jakość życia				Ogółem
		2	3	4	5	
Aktualny stan zadowolenia ze swojego życia	bardzo wysokie poczucie zadowolenia, bliskie poczuciu szczęścia	-	1	4	-	5
	przeciętne poczucie zadowolenia	-	1	4	-	14
	trudno powiedzieć	1	2	-	-	3
	wysokie poczucie zadowolenia	-	6	1	2	18
Ogółem		1	19	18	2	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,43 co oznacza umiarkowaną zależność między obecną jakością życia a aktualnym stanem zadowolenia ze swojego życia studentów. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów wpływa istotnie aktualny stan zadowolenia ze swojego życia. Studenci, którzy są aktualnie zadowoleni ze swojego życia, wysoko oceniają również jakość swojego życia.

Tabela 10. Aktualny stan zadowolenia ze swojego życia a ocena obecnego życia w kraju na co dzień

		Ocena obecnego życia w kraju na co dzień					Ogółem
		bardzo trudne	niezbyt trudne	raczej trudne	trudno powiedzieć	wcale nie trudne	
Aktualny stan zadowolenia ze swojego życia	bardzo wysokie poczucie zadowolenia, bliskie poczuciu szczęścia	3	-	1	1	-	5
	wysokie poczucie zadowolenia	1	2	1	5	-	18
	przeciętne poczucie zadowolenia	6	-	5	2	1	14
	trudno powiedzieć	-	-	3	-	-	3
Ogółem		10	2	19	8	1	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,35 co oznacza słabą zależność między aktualnym stanem zadowolenia ze swojego życia a oceną obecnego życia w kraju na co dzień. Można sądzić, że na ocenę obecnego życia w kraju na co dzień wpływa aktualny stan zadowolenia ze swojego życia. Studenci, którzy wysoko oceniają życie w kraju również wysoko oceniają aktualny stan zadowolenia ze swojego życia.

Tabela 11. Obecna jakość życia a ocena obecnego życia w kraju na co dzień

		Ocena obecnego życia w kraju na co dzień					Ogółem
		bardzo trudne	niezbyt trudne	raczej trudne	trudno powiedzieć	wcale nie trudne	
Obecna jakość życia	2	-	-	1	-	-	1
	3	6	1	9	3	-	19
	4	4	1	8	4	1	18
	5	-	-	1	1	-	2
Ogółem		10	2	19	8	1	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Współczynnik T-Czuprowa wynosi 0,18 co oznacza słabą zależność między obecną jakością życia a oceną obecnego życia w kraju na co dzień. Można sądzić, że na ocenę jakości życia studentów nie wpływa ocena obecnego życia w kraju na co dzień.

5. Podsumowanie

Należy zwrócić uwagę, że sytuacja na rynku pracy jest dynamiczna, zatem poznanie planów zawodowych studentów pozwoli na ukierunkowanie ich wiedzy, umiejętności i kompetencji. Dodatkowo pogłębianie wiedzy u studentów o konieczności tworzenia planów zawodowych pozwoli im przewidzieć i zrozumieć jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje powinni posiadać. W kolejnych badaniach należałoby rozwinąć zagadnienia dotyczące barier oraz obaw jakie zdaniem studentów wiążą się z samozatrudnieniem i budową planów zawodowych, a także czynników im sprzyjających. Wartością dodaną przeprowadzonych badań jest:

- zidentyfikowanie, że na ocenę jakości życia studentów wpływa codzienne dysponowanie przez nich czasem wolnym, zajmowanie się innymi sprawami w czasie przeznaczonym na naukę oraz aktualny stan zadowolenia ze swojego życia,
- zidentyfikowanie, że na ocenę jakości życia studentów nie wpływa wykonywanie wszystkiego na ostatnią chwilę, niemożność zmuszenia się

- do nauki, wyrzuty sumienia z powodu lenistwa, trudność z zabieraniem się do nauki oraz ocena obecnego życia w kraju na co dzień,
- stwierdzenie, że aktualny stan zadowolenia ze swojego życia wpływa istotnie na ocenę obecnego życia w kraju na co dzień.

Literatura

- [1] **Babbie E.:** Badania społeczne w praktyce, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- [2] **Bańka A., Derbis R. (red.):** Psychologiczne i pedagogiczne wymiary jakości życia. Wyd. „Gemini”, Poznań – Częstochowa, 1994, s. 5.
- [3] **Borys T.:** Jakość życia jako integrujący rodzaj jakości. [w:] **Tomczyk-Tołkacz J. (red.)**. Jakość życia w perspektywie nauk humanistycznych, ekonomicznych i ekologii. Jelenia Góra, 2003, s. 9-20.
- [4] **Borys T.:** Jakość życia oraz pojęcia i relacje pochodne. [w:] **Ostasiewicz W. (red.)** Ocena i analiza jakości życia. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, 2004, s. 48-76.
- [5] **Bywalec C., Rudnicki Z.:** Konsumpcja. PWE, Warszawa 2002.
- [6] **Dmoch T., Rutkowski J.:** Badanie poziomu i jakości życia. „Wiadomości Statystyczne”, 10, 1985, s. 27-31.
- [7] **Lopiński B.:** Uczelnie będą śledzić losy swoich absolwentów, „Gazeta Edukacyjna,” 2010, http://edukacja.gazeta.pl/edukacja/1,101865,8333359,Uczelnie_beda sledzic_losy_swoich_absolwentow.html
- [8] **Rutkowski J.:** Jak zbadać jakość życia? „Wiadomości Statystyczne”, 1988, 5, s. 41-44.
- [9] **Sęk H.:** Jakość życia a zdrowie, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”. 1993, 2, s. 110-117.
- [10] **Staniec I. (red.):** Kształcenie menedżerów na uczelni technicznej, Politechnika Łódzka, Łódź 2010.

QUALITY OF LIFE ASPECTS AND CAREER PLANS OF STUDENTS OF MANAGEMENT

Summary

In the turbulent social and economic environment, research on the quality of life and career plans of students are very important elements. The quality of life is examined, especially in relation to the objective factors – not only physical, economic, but also the current state is taken into account. The aim of this study is to identify the influence of selected factors on the quality of life and career plans of the students.